

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJA PREIĻU RAJONA KOMITEJA UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOME LAIKRAKSTS

IZNAK KOPŠ
1950. GADA 29. MARTA

Nr. 3 (5697)

9.

JANVĀRIS

SESTDIENA,

1988. GADS

Maksā 3 kap.

● Tautas patēriņa preces ● Apskats

Jaunā likuma īstenošanai — INICIATĪVU un UZŅĒMĪBU

Sis gads ir svarīgs laikposms radikālās ekonomiskās reformas realizēšanā. Ar 1. janvāri juridiski spēkā stājās Likums par valsts uzņēmumu (apvienību). Tomēr pilnīgi pamatots ir arī šāds daudz sabiedrības pārstāvju viedoklis: jebkurš tiesiskais akts savu mērķi sasniegs tikai tad, ja tas atbilst sabiedrībā pieņemtajām tikumiskajām normām. Šīs dienas normas pamatojas uz iniciatīvu un uzņēmību. Tieši no šādām pozīcijām tad arī mēģināsim analizēt rajonā gūtos rezultātus tautas patēriņa rūpniecības preču ražošanā.

Sākotnēji šķiet, ka statistikas pārskatos, kuri atspoguļo uzņēmumu darbu aizvadītajā gadā, viss ir vislabākajā kārtībā. Tautas patēriņa preču ražošanas plāns rajonā izpildīts par 100,6 procentiem. Tiesa gan, naudas izteiksmē tas ir tikai 12810 tūkstoši rubļu. Lai izpildītu šī gada sociālistiskās saistības, kopprodukcijas apjomu nāksies divkārtot. Tas rada šaubas: uz kādu faktoru rēķina to būs iespējams izdarīt? Manuprāt, tieši uz šīs pašas uzņēmības un iniciatīvas rēķina, jo preču ražošanā to vienmēr ir pietrūcis.

Sajā sakarībā var minēt ne mazums argumentu. Kā lai šodien neuztrauc piemēram, tas, ka tautas patēriņa preču ražošanas apjoms pieaugums salīdzinājumā ar 1986. gadu ir tik nieciņš (plus 265 tūkstoši rubļu)?

Bet — no kurienes gan šim pieaugumam rasties. Ja lielāko daļu no visām precēm ražo uzņēmumos, kuros tās ir galvenais produkcijas veids. Piemēram, Līvānu stikla fabrikas un rajona patērētāju biedrības maizes kombināta devums rajona rūpniecības uzņēmumu ražoto preču kopējā daudzumā pagājušajā gadā bija 11 065 tūkstoši rubļu. Bet pārējie uzņēmumi saražoja tautas patēriņa preces tikai par 1 755 tūkstošiem rubļu. Gan stikla fabrikas, gan maizes kombināta ražošanas jaudas vienā mirkli nav iespējams palielināt gandrīz divas reizes. Tātad atliek pajauties galvenokārt uz pārējiem uzņēmumiem un cerēt, ka to darba kolektīvu attieksme kļūs daudz nopietnāka. Taču statistika liecina, ka tautas patēriņa preces pagaidām ražo vienīgi kūdras fabrika un Preiļu sadzīves pakalpojumu kombināts.

Kūdras fabrikas darba rezultāti pagājušajā gadā nav pelāmi. Attiecīgo plānu kolektīvs izpildījis par 150 procentiem. Tiesa gan, preču ražošanas plāns bija visai pieticīgs — tikai 8 tūkstoši rubļu. Taču uzņēmumā domā par perspektīvu. 1988. gadā plānots tautas patēriņa preču ražošanu palielināt līdz 18 tūkstošiem rubļu. Turpmāk fabrika realizēs iedzīvotājiem ne tikai vajējo kūdru, bet arī polietilēna maisījumus safasētu sūnu kūdru un zāģmateriālus. Ar to, protams, nepietiek, lai izpildītu partijas un valdības lēmumus par preču ražošanu tādā apmērā, kas būtu vienāds ar darba algas fondu. (Kūdras fabrikā tas sasniedz pusmiljonu rubļu.) Taču cerības rada tas, ka uzņēmums 1988. gadā plāno uzsākt kūdras fasēšanas ceha celtniecību, kura jauda būs 20 tūkstoši tonnu gadā.

«Saražot tautas patēriņa preces par summu, kas pārsniedz 25 miljonus rubļu».
(No rajona darbaļaužu sociālistiskajām saistībām 1988. gadam.)

Ar plāna uzdevumiem preču ražošanā sekmīgi galā tiek arī sadzīves pakalpojumu kombināts (gada plāns izpildīts par 107 procentiem). Tomēr arī šeit ražošana ievērojami jāpaplašina.

Statistikas pārskats nebūt nav tā laika kartē, kad tika izdarīti lieli ģeogrāfiskie atklājumi. Diezin vai par parastu notikumu šodien var uzskatīt faktu, ka šajā pārskatā nav ziņu par tautas patēriņa preču ražošanu mūsu flagmaņos: Līvānu eksperimentālajā biokīmiskajā rūpniecībā, eksperimentālajā koksnēs konstrukciju rūpniecībā un būvmateriālu un konstrukciju kombinātā.

Mēs jau rakstījām, ka rajona izpildkomitejas dotie uzdevumi preču ražošanā šajos uzņēmumos tā arī nav kļuvuši par plānu — tie palikuši uz papīra. Līdz šim brīdim ar to bijusi apmierināta gan rajona izpildkomitejas plānu komisija, gan darba kolektīvi. Bet kā tad ar iniciatīvu un uzņēmību?

Energiskāk būtu jādabojas Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpniecības vadītājiem. Uzņēmumā it kā būtu divi varianti, kā paplašināt tautas patēriņa preču izlaidi. Pirmais no tiem — liprīna ražošana. Tā aizkavējusies tādēļ, ka nav saskaņota normatīvi tehniskā dokumentācija. Otrais variants paredz realizēt iedzīvotājiem līzīnu. Zooveterinārās apgādes attiecīgā orgāni jau devuši savu piekrišanu. Taču minētie varianti diez vai der, lai problēmu nopietni atrisinātu. Varbūt ir vēl kāda cita izeja no sturpeļa?

Jautājumu par tautas patēriņa preču ražošanu konstruktīvāk sākuši risināt eksperimentālajā koksnēs konstrukciju rūpniecībā. Šeit rīko labāko preču paraugu konkursus, pēti pieprasījumu pēc šīm precēm tirdzniecības pārvaldē un savu darbinieku vidū. Atrisināts arī jautājums par preču izlaidi rūpniecības kolektīva vajadzībām. Starp tiem izstrādājumiem, kuri tiks piedāvāti pircējiem, būs arī siltumtīklu rāmji, plātnes no linoļa atlikumiem, virtuves plauktīni un skapīši, krēslīni, taburetes, gleznu rāmji, karnīzes. Cerams, ka pircējus tie

ieinteresēs. Visas šīs lietas taču ir nepieciešamas katrā ģimenē.

Lai paplašinātu tautas patēriņa preču ražošanu, paredzēts pieņemt darbā papildus strādniekus, darbu apvienošanas kārtībā — arī mājražotājus. Vienlaikus plānots izveidot attiecīgu iecirkni topošajā galdniecības izstrādājumu ceļā.

Varbūt uzņēmuma darba kolektīva padomel ir vērts padomāt par tautas patēriņa preču ražošanas kooperatīva izveidošanu? Rūpniecībā šāda ideja jau bija radusies. Jāpiebilst, ka uzņēmumā strādājošajiem vienmēr bijusi raksturīga radoša pieeja un problēmas risināšanas nestandarta meklējumi. Varbūt tādēļ būtu vērts padomāt arī par mūsu unģaru draugu pieredzes ieviešanu?

Tur par ierastu lietu kļuvusi tādu kooperatīvo grupu organizēšana, kuras arēndē ražošanas līdzekļus. Ārpus darba laika tās ražo produkciju, kuru pēc tam pārdod tam pašam uzņēmumam. Tas dod iespēju papildus piepelnities. Un šo iespēju izmanto arī pensionāri. Bez tam paaugstinās arī iekārtu izmantošanas koeficients. Bet galvenais — atvieglo jaundibinātā kooperatīva pirmos soļus. Jo kooperatīva locekļiem nav jādoma par materiāliem, par gatavās produkcijas realizēšanu, par instrumentiem un iekārtām. Manuprāt, šo pieredzi kooperatīvu organizēšanā uzņēmumos var ņemt arī tādēļ, ka rūpniecībai jau tagad ir iespēja iedalīt par maksu strādājošajiem iekārtas sadzīvē nepieciešamo priekšmetu ražošanai.

Pagaidām tās, protams, ir tikai iespējas. Un līdz stāvokļa radikālai uzlabošanai rūpniecībai vēl tālu. Ar 1987. gada 24. decembra pavēli Nr. 14 ražošanas plānā iekļauts arī rajona izpildkomitejas uzdevums tautas patēriņa preču izlaidē. Tātad statistikas pārskatā parādīsies arī attiecīgi dati. Diemžēl plāna uzdevums paredz izlaist preces tikai par 2 tūkstošiem rubļu...

Kā redzat, visi fakti liecina, ka tautas patēriņa preču ražošanas krass pieaugums rajona rūpniecības uzņēmumos 1988. gadā nav sagaidāms. Lai gan jaunie saimniekošanas apstākļi šajā ziņā paver lielas iespējas.

● Sākot ar 1988. gada 1. janvāri, PSRS Valsts banka kopā ar specializētajām bankām ievēro jauno nolikumu par to izdevumu kredītišķināšanu, kuri paredzēti zinātniski tehniskā progresa patrināšanai un preču ražošanas, kā arī maksas pakalpojumu paplašināšanai. Šajā nolikumā paredzēts vispusīgi atbalstīt un paplašināt uzņēmumu iniciatīvu un saimniecisko uzņēmību ražošanas un sociālajā attīstībā, attiecīgo plānu izpildei piešķirt papildus kredītus. Tie, protams, būs ilgtermiņa kredīti, un tos piešķirs kapitālajai celtniecībai, preču kvalitātes uzlabošanai un sortimenta paplašināšanai.

Tātad — viss atkarīgs no jums, darba kolektīvu padomes un vadītāji...

V. ALEKSEJEVS

● Agrofirma «Krasnij Oktjabrj» Preiļu siera rūpniecībā viena no labākajām strādniecēm ir siera tirkultūru gatavotāja Emilija Glužina (attēlā). Viņa uzņēmumā strādā kopš tā dibināšanas, kolektīva iemantojusi cietu un autoritāti, ievēlēta par ceha arodkomitejas priekšsēdētāju.

J. SILICKA foto

Komjaunatnes dzīves hronika

Latvijas LKJS rajona komitejas birojs apstiprināja jaunievēlētos komjaunatnes pirmorganizāciju sekretārus. Pārskatu un vēlēšanu sapulču gaitā nomainījās 32 pirmorganizāciju vadītāji, tas ir — vairāk nekā puse. Jaunievēlētie sekretāri apģūt komjaunatnes darba vadības iemaņas komjaunatnes aktīva skolā.

Tuvojas komjaunatnes lielā jubileja — tās 70. gadadiena. Somēns sākas rajona konkurss par labāko komjaunatnes pirmorganizāciju jaunatnes brīvā laikā izmantošanā. Paralēli tam notiek arī otrs konkurss par VLKJS 70. gadadienai veltīto labāko jaunatnes vakaru. To mērķis — rosināt jauniešus vairāk nodarboties ar māksliniecisko pašdarbību, tehnisko jaunradi un sportu.

Aizvadītajā gadā astoņi mūsu rajona skolēni atpūtās Vissavienības pionieru nometnēs. Preiļu 1. vidusskolas skolniece Ingūna Vucāne ceļazīmi uz «Arteku» saņēma kā IX Vissavienības pionieru salidojuma delegāte, bet šīs pašas skolas audzēkne Dzintra Podniece — par ārstniecības au-

gu veiksmīgu vākšanu. Pionieru nometnē «Ērglens» bija Zinaida Briška un Igors Mališevs no Aglonas internātskolas.

Preiļu 1. vidusskolas komjauniete Zanete Skutele iepriekšējos gados bija čakli strādājusi vecāko klašu skolēnu darba un atpūtas vienībās, un tādēļ 1987. gadā viņa varēja parādīt savu darbaprasmi starptautiskajā skolēnu vasaras darba vienībā Vācijas Demokrātiskajā Republikā. Par aktīvu darbu skolēnu ražošanas brigādē Rudzētu vidusskolas audzēknis Juris Reinis saņēma ceļazīmi uz Polijas Tautas Republiku. Par labu darbu vasarā ar tūrisma ceļazīmi braucienam uz Taškentu tika apbalvota Marlete Sondore no Preiļu 1. vidusskolas. Ceļazīmes uz Poliju vēl tika piešķirtas Valteram Balodim un Marutai Grinbergai no Aglonas internātskolas un Andai Malajevai no Galēnu astoņgadīgās skolas, bet Oksanai Grozai no Preiļu 2. vidusskolas — uz Vācijas Demokrātisko Republiku.

Sogad četri labākie Aglonas internātskolas audzēkņi dosies uz Polijas Tautas Republiku.

V. RADIS

